

Lo Teatro Catalá

PERIODICH SETMANAL
INDEPENDENT,

DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS

Destinat principalment á fomentar lo progrés é intereses del Teatro de Catalunya

REDACCIÓ

Y ADMINISTRACIÓ

Carrer Diputació

125, -2.º-3.ª

SUCURSAL

PARA CARTAS

Y AVISOS

Unió, 5, 3.ª 2.ª

Preus per subscripció

En Barcelona. 1'00 peseta trimestre.

Fora.. . . 1'50 » »

Artistas extranjers, 25 pesetas l'any.

ULTRAMAR

Semestre. . . 7 pesetas

Un any. . . 12 »

PREUS DE GADA NÚMERO

Número corrent. . . 10 céntims

Id. atrassat. . . 15 »

IMPORTANT

Una rápida quant gravísima enfermedad que posó en perill en lo terme de pocas horas la vida de nostre propietari y administrador Sr. Perelló y Ortega, fou la causa de que suspenguesim, com ferem públich per medi de la prensa diaria, lo número de lo TEATRO CATALÁ correspondient á la setmana prop-passada. Impossibilitat lo malalt de parlar y per ordres de son metje de capsalera nostre company senyor Romo impossibilitats nosaltres de consultarlo, prenguerem lo partit de suspendre per un número la publicació confiant que nostres llegidors nos dispensarian donada la gravetat del motiu. Aixís ha sigut y desde aquí 'ls enviém la expressió del nostre agrahiment aixís com també remerciém á totas aquellas personas que per escrit ó de paraula s'han interessat per la salut de nostre propietari.

La Redacció

LA ASAMBLEA DE LA UNIÓN CATALANISTA DE MANRESA

Sr. Director de Lo TEATRO CATALÁ
Barcelona

Manresa 28 Mars de 1892

Molt Sr. meu: Tenint en compte las dimensiones de son periódich y de que es setmanal, procuraré siga lo més curta possible la revista que 'm propongo fer de la Assamblea de la Unió Catalanista, que ha tingut lloch en aquesta ciutat, los dias 25, 26 y 27 del mes que correm.

Bastant nombrosa y sobretot escullida, fou la concurrencia que assistí á las tres sesiones, las quals se celebraren en la Sala Capitular de nostras Casas Consistoriales, galanament cedida per lo Excelentísim Ajuntament á la Junta Permant de l' Unió Catalanista.

Quaranta delegats concurregueren á la primera sessió, cincuenta sis á la segona y més de vuintanta á la tercera y última.

Hi estigueren representadas totas las diferentes comarcas catalanas: Lleyda, Mataró, Canet de Mar, Vendrell, Ripollet, Sabadell, Olot, Plá del Llobregat, Bruch, Castelltersol, Ascó, Girona, Cervera, Tarrasa, Baix Ampurdá, Cinca de Barberá, Sant Sadurní de Noya, Sallent, Berga, Caldas de Montbuy, Badalona, Sant Pol, La Garriga, Solsona, Mollet, Vich, Camp de Tarragona, Capellades, Costa de Llevant, Igualada, Manresa y Barcelona.

Entre los delegats hi figuraban los senyors Doménech, Alsina, Permanyer, Guimerá, Riera, Aulestiá, Ranyè, Miró, Sunyol, Verdaguer, Franquesa, Picó, Bassegoda, Colomer y altres coneguts catalanistas.

La Mesa quedá constituida de la següent forma: President, D. Lluís Domenech y Montaner, de Barcelona; Vis-presidents, D. Pau Font de Rubinat, de Reus; senyor Vayreda, d' Olot; senyor Colomer, de Sabadell y D. Olaguer Miró, de Manresa: Secretaris, senyors Prat de la Riba, de Castelltersol y Soler y Palet, de Tarrasa.

Durant los tres dias se pronunciaren estusias discursos, se llegiren magnífichs treballs y 's presentaren pertinents esmenats.

Sobressurtiren los discursos llegits per los senyors D. Joan Permanyer, catedrático de Dret de la Universitat de Barcelona, en defensa de la base primera; D. Ramón Picó y Campamar, eminent poeta, apoyant sigués declarada oficial á Catalunya la llengua catalana; D. Angel Guimerá, Mestre en Gay Saber, á favor de la autonomía de Catalunya; y molt particularment lo del inteligent hisendista D. Ferrán Alsina, que versá sobre economía rentística.

Lo senyor Renyé y Viladot, de Lleyda, atacá ab sólidas rahons la totalitat de la base segona, que diu que 'l poder central monárquich podrá esser representat á Catalunya per un Princep de la sang. Lo senyor Sunyol se mostrá conforme á la derogació de dita base. Sortí en defensa d' ella lo senyor Permanyer, pero no conseguí ab sos esforços convencer á sos contrincants, y tampoch á n' els demás delegats, com se deixá veurer ben clarament en la sessió vinenta en que per

unanimitat quedà suprimida; lo qual equival á avansar un pas cap á la república, majorment confessant públicament molts delegats y fins lo mateix senyor Permanyer, que 'l's indiferent que la forma de govern sia monàrquica ó republicana.

Se presentaren varias esmenas, pero foren per sos autors retiradas, á excepció feta de las corresponents á las bases séptima y eatorse, que 's prengueren en consideració.

Lo primer dia s' aprobá per unanimitat la totalitat del projecte y lo dia últim se procedí á la votació parcial de las bases, donant lo següent resultat: suprimida per unanimitat la base segona; aprobadas per aclamació las bases quarta, séptima y disset; per majoria de vots la quinze y las demés per unanimitat.

Terminada la votació, lo senyor Roig, de Villafraanca, presentá una preposició incidental, que contenia un bosqueig de programa de política catalanista, aplicable desde 'l moment; la qual fon rebuda ab agrado per tota l' Assambla.

Lo senyor Riera y Bertrán, pronunciá un bonich discurs de gracias y lo president, senyor Doménech, doná digne remat á la solemnitat aquella ab un inspirat discurs resúm. Y 's dissolgué l' Assambla al crit de ¡Visca Catalunya!

En la taula destinada á la premsa hi havia representants de 'ls periódichs de la localitat, un redactor de «La Vanguardia», lo senyor Puente de la premsa associada, lo senyor Prunés de «El Heraldo», lo senyor Durán de «La Renaixensa» y l' infrascrit per «La Correspondencia de España», «Diario Mercantil» y LO TEATRO CATALÀ.

Los delegats de las comarcas durant sa estancia en aquesta ciutat, foren objecte de tota mena d' atencions y obsequis per part de 'ls catalanistas manresans. Lo dematí del dissapte 'ls convidaren á una excursió al històrich monastir de San Benet de Beyas, y al vespre del mateix dia 'ls hi varen dedicar en lo saló-teatro de la Lliga Regional una vetllada literaria que fou molt concorreguda y animada comensant á las onze y terminant á las dugas de la matiuada. Los senyors que hi prengueren part, s' emportaren gran cullita d' aplausos.

Lo diumenge á la tarde tingué lloch un banquet de despedida, regnant entre 'ls comensals la major expansió y cordialitat.

Per acabada dono aquí la meva tasea de mercurista; pero avans dech fer constar que agraeixo de debó l' inmerescuda distinció que LO TEATRO CATALÀ 'm feu, enviantme la credencial de Delegat en l' Assambla de l' Unió Catalanista, que breument acabo de ressenyar.

Pero tinch de manifestar que no vareig poguer fer us del meu nombrament, ni perdre per lo tant part en las deliberacions de dita Assambla, com creya y desitjava aquet periódich, per quant no s' hi admeté cap mena de representació de la premsa.

No entraré jo á discutir la conveniencia y fins pot ser la necessitat de que al periodisme catalanista se li hagués concedit lo dret de fer sentir la seva á la vegada que significativa, autorisada veu, porque no es mon propósit esmerar la plana á las distinguidas personalitats que han organísat y dirigit l' acte que acaba de ce-

lebrarse, qual importancia deuen regoneixer fins aquells que 'l miran y consideran de distint criteri del que hi ha dominat.

J. MARTRUS.

LA GARSA Y L' TÓRT

(FAULA)

No molt lluny de fresca mina y en frondosa fondalada de verdor atatxonada, anguileja un xich torrent; un doll d' aygua cristallina va empaytants hi remorosa tot llepant regalimosa lo molsám de la corrent.

Deliciós y fresch paratje forman sas pobladas voras, conjunt d' euras trepadoras, polls y salzers platejats qual velluch y vert brancatje planyider se balanceja... al compás dels crits d' enveja de dos aucells exaltats.

L' un es garsa xiscladora molt gelosa de las galas del plomatje de sas alas, satinat, pulit, vistós. L' altre es tòrt qu' ab véu sonora enalteix ab vehemencia la verdadera excelencia del séu tall apetitos.

Mentres tant joyós disfruta recolzat baix la enramada, del torrent verda teulada, un jovenet cassadó. Los aucells en sa disputa al cassador prou oviran; més impertérrits se 'l miran tot seguint sa discussió.

Y parlant en son llenguatje melodiós, plé d' alegría y d' encant y de poesia, deya 'l tòrt engelosit:

—¿Qué 'n farás de ton plomatje molt pintat, pró molt inútil, molt brillant, pró cosa fútil, molt hermós, pró sens profit? ¡Ah! tu si que pots burlarte d' aqueix cassador que 'ns mirá, puig segú 't dich que no tira en sa vida sobre téu pel gust tonto de matarte y obtenir de tu unas quantas negras plomas brillejantas... ¡Si ton tall fos com lo meu!...

—Aixó, amich, me desespera. Per mi ets tu qui te 'n pots riure y tranquil menjar y viure, puig qu' es ton cos, tòrt volgut, sols un tros de carn rastlera que ningú la necessita y sols l' apetit excita d' algun estúpít golut! —Lo plaher del gust l' inclina á venir aquí á matarme.

—¡Ca! Si vé, es sols per cassarme
atret per men brill preuhat.
—¡Lo profit al món domina!
—¡La bellesa l'afalaga!
—¡Lo bo es lo que més se paga!...
—¡Y lo bell lo més buscat!...

Y s'ouhen remors confosos,
un soroll... y 's veuhen cáurer
dos aucells que van á ráurer
á las mans d'un cassadó',
que 'ls aplega encar' sagnosos
y se 'ls mira, 'ls palpa y 'ls désa,
mormolant ab senzillesa:
—¡Tots juntets cap al sarró!

Escriptor, que t'encaminas
ab pas ferm al sagrat temple
del Art, pren, si t'plau, exemple
de lo que 'l cassadó' ha dit;
y així uneix, sens mes pamplinas,
l'utilitat ben entesa
ab la més pura bellesa
y obtindrás gloria y profit.

I. CAMPRUBÍ NADAL.

DEMOSTRACIONES

La carta que mes avall copiarém va esser llegida en Junta General que en 27 de Desembre del any passat celebrá la Associació Musical de Barcelona y ho fou per son mateix autor senyor Gumersindo Roig valentse d'un borrador. Aixó 'ns demostrá que lo senyor Roig fins per escriure cartas té que menester minuta.

Se llegí, com deyam, aquesta carta després que 'l senyor Cussó, secretari y autor d'aquell minuet per instruments de corda que tant plé estava de faltas d'armonia y composició. Aquest senyor es aquell qu'un dia demaná á n'en Vidal lo tractat d'armonia de Francisco Bozin; lo tingué mes de dos mesos y quant lo duenyó del citat llibre lo vulgué tingué que anarlo á buscar en un despatx de las voltas d'en Xifré hont lo papá del senyor Cussó hi está per mosso. ¿No 's vritat, senyor Cussó, que estem en nostre dret dihent lo que havem dit?

Donchs, com deyam, se llegí després d'haver llegit aquest senyor secretari, la memoria reglamentaria, donant incens per tot indret á 'ls senyors que tant alta posan la reputació artística de Barcelona, acabant ab unas quantas ideas qu'estem segurs no las verteix en puesto que no tingui l'amparo de uns quants que com ell sols inspiran llástima; ja que de ferho la punta de la bota buscaria lloch sota 'ls faldons de sa levita. Y dihem aixó per lo massa que de nostre TEATRO CATALA se ocupa. Deixi'l senyor Cussó nostre periódich y emplehi 'l temps estudiant.... lo que vulgui, que bona falta 'n té.

Y anem á la carta del Sr. Roig actual tesorero de la Associació. Ocupa lo escrit sis planas y mitja de paper que la associació te per sos documents oficials y que 'l dit senyor gasta per son particular. ¡Tot reporta economía! No sens fonament s'es administrador del collegi de Sant Vicens de Paul.

Nostre company li escrigué preguntantli si

era vritat lo que conta una nit, no en Junta Directiva, sino en lo local hont se celebraban y devant los individuos que la componían, lo fet de no haver pagat lo senyor Masriera, president allavors de la associació, lo compte presentat per D. N. Comerma apoderat de D. E. Arnús, y aixó ho feu lo senyor Vidal dirigintse al amich y al company y usant de las bonas formas que 's creya guardaria la persona preguntada. Per aixó justificar, posem las planas de nostre humil publicació á la disposició de dit senyor per insertarhi la primera carta citada y la segona, contestació de la que motiva aquestas ratllas, porque 'l senyor Vidal no 's queda cópia de cartas ni necessita per ferlas, borrador.

AQUÍ VA LA CARTA

Com havem dit hi ha un sello que imprés, diu Associació Musical de Barcelona.

D. Modesto Vidal.

Muy señor mio: Tengo recibidas sus atentas líneas que gustoso contesto á vuelta de correo, no solo para complacer á Vd. si que también para dejar en claro un asunto que podría dar lugar á consecuencias desagradables ⁽¹⁾. No en Junta Directiva, sino antes de constituirse, referí el hecho que ha dado pié á una falsa acusación contra el amigo ⁽²⁾ Masriera, que deploremos todos; pues dentro y fuera de la Junta Directiva hemos de reconocer en Masriera el fundador de nuestra modesta asociación y que sin más medios ni recursos que su buena voluntad nos legó una obra en estado de producir los frutos que hoy admiramos propios y extraños ⁽³⁾. Si un deber como Tesorero de aquella Junta Directiva, no me obligara levantar mi voz en contra las afirmaciones de Vd., me obligaría á ello la buena amistad con que á todos nos distingue Masriera y el formar parte hoy de la Junta directiva, que tengo en mucho orgullo. Y pasando á los hechos y sin que pudiera presumir que una conversación particular fuera de Junta pudiera ser repetida en público, ⁽⁴⁾ dije: que al dirigirse el Sr. Masriera con la comisión nombrada al

(1) Nostre company no sols se 'n rigué de las valentas paraulas que nostres lectors acaban de llegir sino que, tenint en consideració l'assumpto, de que 's tractaba li feren gracia.

(2) Si tots los amichs que té 'l senyor Masriera son com lo senyor Roig, ja está ben posat. Perque lo senyor Vidal que no sabia lo *l'uhit* paper que la associació representá en lo concert que doná en obsequi de la infanta Isabel en lo palau del Sr. Lopez la nit aquella en que lo senyor Masriera adornant sa levita la medalla de plata que, com á distintiu de la societat portaban ell y demás companys; fent brometa de certs telegramas dirigits á dit senyor; pintant ab ma de mestre la manera atenta y obsequiosa ab que fou rebuda la associació junt ab una distingidíssima concertista de piano que mitj'adormida estaba en una butaca, y altres detalls d'aquella festa explicats pe 'l senyor Roig, bé deixan véurer, que si aixís tracta als amichs ¡cóm tractará á aquells que no ho siguin! Nostres lectors compendrán la cosa; pero més, molt més la compendrá, si tenim l'honor que 'ns llegeixi, lo senyor Masriera.

(3) Nacionals y extrangers. ¡Quant deyam que tot era cosa de criaturas no 'ns equivocabam! La admiració á la associació musical no passa del carrer de Basea.

(4) Aquí 'l senyor Roig no diu la vritat. En Vidal se concretá en dir que la associació no debía anar vent en popa respecte son estat económic durant la presidencia del senyor Masriera, quant deixá de pagar alguns comptes que 's son degut temps foren requerits de pago.

efecto, á solicitar el concurso de D. Evaristo Arnús para el concierto que se dió en el «Lírico», aquel señor puso su teatro á nuestra disposición sin *peros* ni distingos de ningún género. Que después del concierto, se nos *presentó* una cuenta de gastos del Teatro, de 40 y pico de duros que debió causarnos sorpresa y no pagamos ⁽⁵⁾. Que á los pocos días se nos *presentó* de nuevo dicha cuenta rebajada á 20 y pico de duros y no encontrando más razón en esta que en la primera no pagamos tampoco ⁽⁶⁾. Que advertimos al interesado que si D. Evaristo Arnús había vuelto sobre su acuerdo y deseaba que contribuyéramos con alguna cantidad estábamos pronto á satisfacerla; á cuyo efecto solicitamos ⁽⁷⁾ al que *presentó* la cuenta, que el señor Arnús pusiera su conformidad al pie de la misma, único requisito que podría convencernos de la veracidad de aquel documento.

Ni el interesado, ni la cuenta, ni la firma del señor Arnús, ni reclamación posterior al día 22 de Noviembre de 1888 ha recibido esta asociación ⁽⁸⁾. ¿Dónde está, pues, la deuda? ¿Se trataba de un acto poco conforme hecho á espaldas del

Y ho feu sens precisar, sens determinar ni quins ni quants estaban en aquell cas. Pero 'l senyor Roig volia pegárselas d' home donant lliçons á qui no las necessita ni las hi demanaba, sens parar compte qu' ell infringia un de 'ls preceptes de nostre Catecisme, faltant á la vritat. Torni á llegir nostre Teatro del 10 de Setembre del any 1891 y veurá tenim rahó.

(5) Supliquem encarescudament se fixin nostres lectors en las rahons que tenian per no pagar un compte firmat per una persona conegudíssima per sa representació quant no altre cosa, y presentat per un cobrador de la casa Arnús. ¡No més porque 'ls causá sorpresa!

(6) ¡Cóm tenian que pagar si encara 'ls duraba la sorpresa de la primera vegada! Y aquesta segona presentació en la qual hi está marcada la intenció y voluntat del señor Arnús rebaixant á la mitat la cantitat demandada anteriorment, y la que implica non acort, nova determinació, resolució ferma en cobrar lo deute ¿no 'ls digué res als senyors de la Junta Directiva? ¿No veieren que la rebaixa implicaba que la casa Arnús s' había ocupat d' aquest assumpto y que per acabar lo reduíhan á la mitat la cantitat al principi reclamada? No. Lo senyor Roig ara 'ns dirá com haguera pagat la associació lo compte del «Líric».

(7) Exigiren que á més de la firma y rúbrica del apoderat del señor Arnús, que diuen era 'l senyor Comerma, del sello y altres cosas, posés D. Evaristo ab sa firma y rúbrica la conformitat á dit compte, *únich* requisit (si aixó es solicitar que baixi Deu y ho digui) que *podrá* convence 'ls de la veracitat d' aquell document. Aquell document es lo presentat per un empleat de la casa. Y ara ja tenim dos cosas per las quals los de la associació no pagaren la sorpresa y 'l dupte de si sería verdader ó fals lo document presentat al cobro. A qualsevol de vostés se li acut anar al despaix del rich capitalista entregar en caixa las cent y pico de pessetas y d' allí retirar lo document en qüestió. Aixó era lo que procedia; pero no era aixó lo que volían los de la asociació. Sabían que D. Evaristo no posaría sa firma y rúbrica á un document de tanta quantia fent fer una planxa á son apoderat, y per aixó ho exigían. D' aixó se 'n diu obrar ab bona fé y rectitu det conciencia.

(8) Com es possible que hi tornessin á buscar las cent y pico de pessetas si eran en cambi de exigencias formuladas per qui amparat ab sa insolvencia buscaba tres péus al gat.

Pero, ¿aixó vol dir que queda pagat lo compte quant lo tenedor no passa á cobrarlo? Podrá dir lo señor Roig que 'l acreedor, passat tal temps, no te acció per reclamar lo crédito per haver prescrit aquella; pero aixó no vol dir estigui pagat lo deute. Ans al contrari; hi ha 'l deber moral que obliga ab més forsa que 'l legal, tornar noblesa qui ab noblesa s' ha portat.

señor Arnús? Posteriormente ⁽⁹⁾ he sabido que el señor Masriera tuvo una entrevista con el señor Arnús y en ella se desvaneció la preocupación en que estaba su mayordomo ⁽¹⁰⁾ de que debíamos satisfacer cantidad alguna. Esto dije y así lo comprendieron todos los individuos de la Directiva alguno de los cuales tiene ya olvidado este asunto de puro viejo.

Siento que la lección ha sido para mí demasiado dura; y procuraré en lo sucesivo, modificando mi caracter, no proferir más palabras que aquellas que deban constar en acta, para evitar interpretaciones á gusto y conveniencia de los que me escuchan ⁽¹¹⁾. Obrará Vd. según su criterio en esta cuestión ratificando ó no una especie calumniosa para el señor Masriera y sus compañeros de Junta; pero nosotros venimos obligados á hacer públicos los hechos ⁽¹²⁾ para disminuir un tanto el escándalo único en su clase de verse acusada una Junta Directiva por uno de sus miembros.

Agradeciendo á Vd. sus buenos recuerdos, se repite una vez más de Vd. att.º s. s. y amigo

Gumersindo Roig.

Barcelona 19 Septiembre de 1891.

En lo próxim número publicarem la carta que D. Juan Salvat y Crespi, 2.º secretari de la tantas vegadas citada associació, enviá á nostre company Sr. Vidal durant sa estancia á Tardell.

(9) Aquesta posterioritat arranca del mateix día que 'l firmant de la carta consultá 'l fet ab lo senyor Masriera per véuer la manera de solucionarlo. Que aixó no ho digué lo día qu' entre altres cosas sabrosas per 'l estil y referentse á son amic Masriera y altres que no volem citar, pero que estaríam en nostre dret fentho—nos enten lo noy Cussó—contá lo senyor Roig, res digué d' aquesta entrevista que tant tart ha vingut á fer més ridícul lo paper d' aquest bon senyor que tant enrahona de radera y s' aijup, y 's doblega quant véu las resultancias de sa lleugera conducta.

(10) Te la paraula lo firmant del compte per dirli á aquest senyor Roig, qui era 'l que tractaba d' un acte poch conforme fet á espatllas del senyor Arnús.

(11) De sobras sap aquest senyor que desgraciats de tots los individuos de la Junta Directiva si constessin en acta las paraulas, conceptes é ideas que 's vertían ántes, després y durant las juntas. Si aixó fos, tots los individuos d' aquella tindrían que estudiar y sapiguer los alcances d' els articles 467 al 475 del Códich Penal.

Y 'l senyor Roig no 's quedaria á salvo: també sap arremgarse y... girém.

Aquestas ratllas prou ho diuen y éll no ho veyá porque no pot.

(12) ¿No saben nostres lectors lo que feren los senyors de la Junta Directiva, á excepció del Sr. Minguell, per desminuir l' escándol de véuer una societat qu' hombreja y no paga lo que deu? Publicar la llista de 'ls sócis junt al programa d' un concert per d' eixa manera poder dir: aquell que tingué lo atreviment de fer públicas las interioritats de nostra associació y dir en lletres de motllo burro á nostre president Rodriguez Alcántara presentant probas que justifican lo calificatiu y que nosaltres no podem rebátrre; aquell que 'ns arrancá la careta de sabis y 'ns presenta tal y com som, no es á la societat, no 'ns convenia tenirlo dintre casa. Havem de menester qui 'ns digui *bon director d' aquesta, eminent compositor, consumat violoncellista* y altres maneras de donarnos goma, y 'l autor d' aquellas cartas may nos ho haguera dit porque es d' aquells que no 's doblega ni ajuda á que 'ls noys fassin d' homes y 'ls homens no siguin lo que deuen esser.

Vet aquí lo que feren de comun acort y ab lo assentiment del señor Roig, los senyors de la asociació. Pero deixaren lo essencial, no pagant lo deute, que se 'ls reclamá per dos vegadas segons confessió del mateix tesorero.

Ella retrata de cos enter al senyor L. de la Valliere (ab aquest pseudónim coloboraba en nostra publicació lo senyor Salvat) y posa de manifest la integritat de sa consciencia artística y 'l favorable concepte que li mereixen alguns companys de la Junta Directiva de que 'n forma part.

R. SANTACLARÀ.

SECCIÓ DEL PIROTÉCNICH

Vels' hi aquí que «La Tomasa» per boca del seu redactor, l' *escriptor* senyor Ayné Rabell, á pesar de que havia dit que no volia ocupar-se més de nosaltres, 'ns dedica de nou dos sueltos. Nosaltres estém molt contents d' aixó, perquè privar al públich dels saladíssims *desplantes* d' aquell poeta de *pá sucat ab oli*, hauria sigut matar la publicació que ja de per sí, es l' *órgan* de la *soseria* en la premsa setmanal barcelonina.

Vels' hi aquí que s' ocupa del nostre Director y entre altres caricias lo tracta d' *escritorcillo* ó *escriptor* (com vulguin) y suposa qu' ell mateix s' alaba de tenir popularitat. Lo nostre director creu inútil, primerament, ocupar-se de la seva personalitat literaria qu' al insignificancia es lo primer en reconeixer; segonament contending en franca lluita ab qui ni té 'l mérit de la franquesa ni la virtut de la modestia y en últim lloch perquè un autor *insignificant*, *molt insignificant* mes sempre original, no pot apreciar las cosas de la mateixa manera qu' un *escriptor* de mánega molt ampla per lo que á originalitat 's refereix.

Altre vegada més, «La Tomasa» falta á la vritat, dihent que lo senyor Riusec desde que dirigeix LO TEATRO CATALA s' ocupa en molestar al Sr. Ayné. Feya ja alguns números qu' estava encarregat de la direcció del periódich, quant va eixir la exposada carta motiu d' aquesta qüestió, en la qu' al entenguis bé que no s' injuriava si no qu' es deyan vritas que sempre estém disposats á probar. Lo motiu de tants *dimes* y *diretes* no ha sigut altre que l' irracional comunicat que publicá «La Tomasa» y no LO TEATRO CATALA perquè aquest no volgué embrutar sas pàginas. ¡Que consti!

«La Tomasa» 'ns busca profesors de llenguas; no está mal... ¡Ja 'ls atrassarem als caixistas, perquè lo qu' es la Redacció per ara no 'n necessita! ¡Fós tant fácil poguer trobar mestres de sentit comú per certs *escriptors* que segurament van néixer per *pallassos*!!...

BIBLIOGRAFÍA

OLAS DE ESPUMA, poesías de D. F. DE A. MARULL. — ¡RAMELL DE SEMPREVIVAS! poesías de D. AYNÉS ARMENGOL DE BADIA. — VIATJES D' UNA PUSSA, capritxo humorístich, per D. A. GUASCH TOMBAS.

Heus aquí tres tometes ben diferents.

Lo primer, que son autor titula: *Olas de espuma*, es un quadern que conté bon número de composicions, castellanias en la forma, si be bastantas d' ellas de fondo remarcadament catalá.

No conexiam encara cap obra del Sr. Marull

en que vibressin en la llengua de Cervantes los acorts de la seva lira, y ab gust hem llegit la publicació que acaba de fer surtir á llum, perquè en ella 's veu la facilitat ab que dit senyor versifica sempre.

En general, *Olas de espuma* demostra una galanura d' estil propia dels escriptors molt versats en lo llenguatge de Castella, sense qu' aixó vulgui dir que en certas ocasions no hi hagi algún vers de difícil estructura y algún conso-nant rebuscat.

Faltas son, no obstant, aquestas que no prenen al llibre la amenitat que hi campeja.

La Caridad, El Progreso, El vestido azul y Excelencias del trabajo, son, entre altres composicions, bona prova de lo que dihem, y pera demostrar l' esperit catalá que en algunas domina, basta fixarse en la que dedica á la vila de Palamós y en la que fa la descripció de la sardana, que acaba del modo sigüent.

«Yo he oido en alas del viento
temblar esas dulces notas,
cual del rocío las perlas
tiemblan, brillando en las hojas,
y me han parecido á veces
el son de una arpa sonora
con cuerdas de cefirillos
y de brisas juguetonas
y de gorgoros de pájaros
y de murmullos de olas,
pulsada por los querubes
solo de mi patria en loa;
que es la sardana bendita,
cántico audaz de victoria,
himno de paz y amorios,
trenza de flores y aromas!»

Lo Sr. Marull mereix ser felicitat per son nou llibre.

Lo según de que anem á dirne pocas paraulas, no sembla pas dictat per la pensa, sino pe 'l cor de la autora.

Ramell de semprevivas es un esclat del amor filial de D. Aynés Armengol de Badia, y per aixó en tots los treballs poétichs que 'l forman hi ha verdadera y gran inspiració.

Desde 'l primer á l' últim están impregnats de sentiment tendre y amorós qu' encaixa perfectissimament ab los del cor de la poetisa; y com totas las composicions abundan en bellas imatges y delicats pensaments que adornan com ricas y olorosas flors los versos de varietat de metro en que las presenta la Sra. Armengol, resulta 'l conjunt un tomet delicat de interessant lectura; en tal manera, que qui 'l comensa á fullejar no 'l deixa pas sense acabar-lo enterament.

Trenta una poesías formanlo volum y totas son bonicas en son fondo y en sa forma, notantshi la vivesa d' imaginació y l' estre poétich de la Sra. Armengol.

Moltas ne voldriam citar si disposéssim de prou espay; però encara que no 'n tenim, antes de acabar felicitant á la autora per son llibre, ne copiarem una escullida al etzar, y que confirmará nostra opinió.

BESADA PÓSTUMA

Dins del calaixó
del seu vetlladó
hont sempre cusia,
quant recort preuhat
avuy he trovat
de la Mare mia!

Didalet d' argent,
estisora lluent,
coixinet d' agullas,
y 'l canó petit
de marfil pulit
maquejat de fullas.

Entre 'ls encetalls
y bonichs retalls,
cintas y trenzilla,
lo retrato he vist
cavil-lós y trist,
de sa trista filla.

L' he prés ab fruició,
y fentli un petó
m' he dit tota roja;
si are algú 't vejés,
prou creuria, Agnès,
que tens molt de boja...

¡No 'm besava á mi!
jo cercava allí
ab fal-lera tanta,
un petó captiu
dels milers que 'm fiu
ma Mareta santa.

Réstans dedicar algunas ratillas al capritxo humorístich *Viatjes d' una pussa*, original de D. A. Guasch Tombas.

Es una obreta de género lleuger, escrita ab bastanta gracia y que 'ls aficionats á la poesia satírica moderna llegirán ab gust, porque 'l vers es fácil y no hi faltan acudits xistosos.

A mes, hi ha alguns grabats, com es costum intercalar avuy en aquesta classe d' obras.

Lo Sr. Guasch ha donat mostrars de son ingeni en aquesta y altrás composicions y pot aspirar á fer treballs mes importants que augmentin sa reputació; per lo qual li aconsellem que 's dediqui á escriurer obras de mes alcans, que de segur li serán celebradas pe 'ls aficionats á que puguin agradar *Viatjes d' una pussa* y al mateix temps per las personas de mes delicat gust en la poesia.

També hem rebut un exémpar de la comedia de D. Joan Armengol y Sebastiá, titulada *La Tunda* estrenada ab éxit en lo teatro de Romea lo mes de Febrer; oportunament nos ocuparem d' ella y avuy sols nos resta donarli gracias per sa galanteria.—R.

REPERTORI DE FORA

Sabadell 29 Mars 1892

Sr. Director del Lo TEATRO CATALÀ.

Molt Sr. meu y amich: La temporada de quaresma sembla que dona molt joch en aqueixa ciutat y per lo tant, vaig á ferli un petita ressenya de lo que 's fá per aquí.

Comenso ab *La Passió*, obra posada en escena per la societat Cervantes en lo teatro d' aqueix nom, y que proporcioná un bon rato als amichs de la tabola.

Puig de cassos é incidents
n' hi varen haver á cents.
S' estava la Magdalena
enrahonant en escena,
quan ab gran espectació
baixá una decoració
que ab poch mes li fa molt mal,
vágali 'l saber fe un salt.

Lo mes bonich ¡vaturalisto!
va ser lo veurer á Cristo
corrent darrera 'ls sayons
y amagarse pels recons,
en lo mes precis moment
que 'ls veyá tota la gent.

També va ser celebrat,
quan ell en la creu clavat
s' estava movent los peus,
al devant de 'ls faritzeus.

En lo Ateneo se celebran unas funciones que dona gust assistirhi. Entre algunas obras catalanas, han posat en escena últimament *Cofis y Mofis* y *Cura de moro*. Los Srs. socis Padrós, Altayó, Sarret y Lladó (R.) se lluheixen moltíssim en totas quantas obras prenen part. La Sra. Pizarro interpretá bastant bé las zarzuelas que 's posan en escena.

La companyia que actúa en los teatros Principal y Cervantes, conta casi bé totas sas funciones per llenos, puig es una *troupe* que pot ben anar. La senyoreta Simó cada día 's veu mes mimada per nostre públich. També contan ab moltas simpatias los Srs. Sala Julien, Querol y Flaquer, com també 'l senyor Director Xalabardé.

Diumenge últim en la representació de *La Iluminada*, lo jove d' aqueixa ciutat Sr. Soteras, nos doná coneixer que té verdaderas facultats pera l' art lírich. Desitjariam veurel en altres papers de més empuje.

La societat Valero també s' ha donat á coneixer en públich, pero millor fora que no ho hagués fet encare.

Me consta que los días de Pasqua tindrem en aqueixa, la companyia del teatro Principal de Barcelona, quina 'ns deleitará ab algunas representacions de *El rey que rabió*.

Y desitjantli moltas prosperitats se despedeix de vosté s. affm. s. s.

FRANCESCH CRIACH

SARAGOSSA--LOGROÑO

Vitoria Mars 1892

Amich Director: En la primera de las dos capitales amunt citadas després de *Poliuto* de la que ja 'n vaig donar compte, posaren en escena las siguientes óperas, per l' ordre que indico: *Dinorah*, *Ernani*, *Il trovatore* y altres que no 'm fou posible veure.

En la primera la simpatica tiple lleugera Senyoreta Vendrell, alcansá una verdadera ovació en lo waltz á pesar de trobarse algo malalta.

En *Ernani*, la Sra. Muñoz molt bé y llástima no puga dir altre tant de las demás parts que exceptuant lo concertant final del tercer acte y 'l terceto final de l' obra, ho feren bastant de *caballeria*.

Il trovatore no aná del tot mal pero millor s' ha vist al Tivoli de Barcelona per dos ralets.

En Logroño treballa una companyia de vers que deixant á part lo director Sr. Soriano y la dama jove qual nom sento no recordá, los demás no poden anar ni ab rodas, per quin motiu lo públich brilla per sa ausencia.

Diumenge vaig veurehi *La Ducha* de Pina Dominguez y sort de un gat que va tenir la ocurrencia de saltar desde 'l prosceni al públich y

desde 'l públich al prosceni ó sino, en lloch d' anar á passar lo rato al teatro hi haguèrem anat á fastiguejarnos.

Sémbla que la companyia d' ópera de Saragossa passarà á sustituir á la que dirigeix lo Senyor Soriano.

Aquí no hi ha res de nou, es á dir sí, fa tres dias que neva, espectacle que además de ser bonich no costa cap cuarto.

Deu lo guardi de pendre mal amich Director y fins á ma próxima.

CRISTÓFUL LLEGANYA

Sr. Director de Lo TEATRO CATALÀ

Esparraguera 27 Mars 1892

Sr. Director:

Ab bona acullida va representantse cada diumenge en la societat *La sempreviva* d' aquesta localitat, lo drama sacro *La Passió y mort de nostre Senyor Jesucrist* ab tot lo grandió aparat que requereix lo seu interessant argument, y baix la direcció del Sr. Rubianas, prenenthi part en son desempenyo las Sras. Bosch y Galés y las Srtas. d' aquesta vila Rubianas, Broquetas y Estasieta Soler, y 'ls Srs. Oliva, Reinés, Rubianas, Sebastiá Martínez, Parera, Duran, Torras, Casas y Fortuny.

Ab motiu de representarse dita funció, cada festa, afluheix á aquesta vila molta gent de tots los encontorns; puig per ésser aficionats los que la fan, desempenyan tots de un modo notable sos respectius papers.

Avans d' ahir va posarse en escena en lo mateix teatro la jocosa comedia d' en Pitarra titulada *Las carbassas de Monroig*, y 'l bonich passatemps de D. Joseph María Pous, que porta per titol *Un músich de regiment* en quinas obras los Srs. Sebastiá, Reinés, Parerá, Martínez, Jubianas y Galtés y la Sra. Bosch, váren fer passar la vetllada entretinguda al numerós públich que sól concórrer á totas las funcions dramáticas que 's donan en dita societat.

Per lo vinent diumenge estant ensaig en lo mateix teatro las comedias *La lluna de Valencia* y *Lo pronunciament* y en la societat *La Armonia* lo drama del Sr. Roca y Roca titulat *Lo Bordet*.

De son desempenyo donaré compte á son temps á los llegidors de Lo TEATRO CATALÀ.—A. C.

REUNIONS PARTICULARS

ESQUERRA DEL ENSANXE.—En una funció extraordinària que s' doná dias passats en lo local d' aquesta societat, despres del estreno d' una *sarssuela* qual éxit *peor es meneallo*, lo señor Sanz declamá ab bastanta maestria lo bonich monólech de D. Joseph Portas *Un mártir de sí mismo*. Y per final s' estrená la pessa *Las maniobras de Calaf*, la qual, á pesar de sa vulgaritat y poca gracia revela condicions en son autor, per lo tant, no duptem qu' en un altre podrà aquest sortirne mes ayros.

Baix la direcció del Sr. Palaudarias y secundantlo molt bé las Sras. Pestalardo, Santana y Caparó y 'ls Srs. Sala, Rodriguez, Roig, Gomez, Vila, Lopez, Parera y Serra se posaren en escena l' últim diumenge, com á funció de reglament, las obras *El sombrero de copa* y *El sueño dorado*. A. R.

LOPE DE VEGA.—Ab *Lo ferrer de tall* y *Los valientes* va fer son benefici lo vis-director d' escena Sr. Sábat. La interpretació de la primera obra dirigida pe 'l Sr. Mercader (pare) va ser bastant enrahonada, tant per par de las Sras. Bolea, Pau, Roura y Mercader com pe 'ls Srs. Sanz, Olivé, Mercader, Esteve y 'l beneficiat, tots los quals procuraren sortirne ayrosos de sos respectius papers.

La segona obra ja no va anar tant bé; hi faltava aquella gracia propia del flamenquisme.

També 's llegiren poesias dels Srs. Prieto y Feliu y 'l jove Sr. Magem executá una fantasia de flauta acompanyada al piano pe 'l Sr. Vallo-nesta.

Concurrencia y regalos, en grant número.—A. R.

CLARIS.—Lo dissapte passat tingué lloch lo benefici del director d' escena D. Trinitari Sirugeda representantse 'l drama *En el seno de la muerte* qual ejecució no va deixar res que desitjar per part de las Srtas. Castelló y Rodriguez y 'ls Srs. Deu, Buvé (S.), Puiggener, Crespo y 'l beneficiat.

També va anar bé la funció del diumenge composta de las pessos *Las Carolinas* y *A la prevenció*. En la primera y prengué part la Srta. Garriga y 'ls Srs. Fábregas, March, Buvé y Torres; y en la segona los Srs. Molist, Buvé y March.—A. R.

SOCIETAT X. (Gracia).—(¿No 'ls sembla qu' aquest titol fa anarquista?) En una de sas últimas funcions se representá *Parada y fonda* pels Srs. Fernandez, Bonet, Foz y Mer, y 'l Però en qual desempenyo hi prengueren part los Srs. Matas, Bescompte y Odin resultant tot plegat bastant regular. Per fi de festa lo Sr. Margarola divertí á la concurrencia ab jochs de mans de verdader merit, lo cual demostra que, á pesar de ser aficionat, sab tocar molt bé los diversos resorts del art de predistigitació.—A. R.

TERTULIA SERRA.—En l' espayós teatro d' aquesta societat, se va fer *De vuelta del otro mundo*, *Un dinar á Miramar* y ball. ¡Tira peixet!... Aixó si que fou arribar y moldrer y despres pahir. Y en efecte, la escullida concurrencia va poguer pahir molt be als aficionats Srs. Figueras Baca, Vuyosa, Ortiga y Besses que junt ab las Srtas. G. M. y A. F. van donar á las citadas obras un desempenyo inmillorable.—A. R.

LUZ DEL PORVENIR.—Ab lo acostumat llenó á vesá tingué lloch en lo teatro d' aquesta societat lo diumenge día 20 una escullida funció, composta de la tant celebrada parodia en 2 actes *Lo cantador*, y la popular zarzuela *Dos canarios de café*. Lo desempenyo fou admirable, llástima que la Srta. Vila no estigués mes certa en sos respectius papers, puig tractantse d' una actriu que cobra sos treballs, esperabam tení ocasió d' admirarla y lluny d' aixó en bastantas ocasions nos feu patir d' esperit.—S.

LA BRUJA. (Olimpo).—Ab un plé com pochs se 'n venhen en aquest local en dias de benefici tingué lloch lo del soci D. Ignaci Dey, la nit del 2 d' aquest mes.

Estaba anunciat l' estreno de un juguet cata-

là que no va efectuar-se, no sabem si *per compromís* ó perquè.

Se representà la popular zarzuela *El Chaleco blanco* que si bé á n' alguns que hi prenien part, la tal ermilla los estava una mica gran, en conjunt va agradar sobre tot aquella banda de cornetas autèntics y figurats que va tenir que presentar-se distintes vegades. La Srtas. Puchol y Ferrer molt bé, com també los Srs. Puiggari, Dey, Mora y Vidal; aquest últim 'ns agrada molt mes en la comedia que en la zarzuela; ab franqueza amich Alejandro.

En lo *Ki-ki-ri-ki* que 's representà á continuació van exhibir-se los trajes de quan se estrená, y en lo desmenpenyo va estar molt felis lo Sr. Marxuach, qu' es un actor cómic de punta; los Srs. Dey, Vallmajor, Mora y Puiggari van estar á la altura de la situació, com diu cert personatge de l' obra.—J. A.

CAMPOAMOR.—Com ja teniam anunciat, inaugurarà aquesta societat sas funcions en lo lloch que ocupa *La banya graciense*, lo passat diumenge per la tarde.

Comensá ab lo juguet *L' infanticidi*, de quin desmenpenyo van cuydarse las Sras. Guixé, Garzón y 'l Sr. Estruch.

Acte seguit, ab assistència de D. Nicolau Salmerón que siguié invitat á la festa, la massa coral de *La banya*, cantá dos escullidas pessas que foren estrepitosament aplaudidas, per lo ben ajustadas y per lo intencionat de la lletra.

Per últim la discreta y simpatica Srta. Garzón, junt ab los Srs. Sirvent y Barberán representaren la ópera *Arturo de Fuencarral* ab la vis cómica que 'ls distingeix deixant molt satisfeta á la numerosa concurrència que no 'ls va escassejar los aplausos.

Després se doná un lluhit ball, pero avants siguié despidit lo Sr. Salmerón ab un aplauso y una marxa patriótica que executá lo pianista.—J. A.

ERNANI.—Lo próxim dissapte inaugurarà sas funcions aqueixa societat situada en la Plasa de Arrieros. Tenim entés que está formada per dugas companyias, de las quals la una dirigida per los Srs. Juncá y Estrada, te en estudi obras catalanas dels mes aplaudits autors. No hi faltarem.

CÍRCUL RECREATIU CAMPOAMOR.—Atentament invitats assistirem diumenge passat á la inauguració del nou local de dita societat situat en l' Arch de San Silvestre, número 4.

La funció fou escullida representantse *Los trasnochadores*, *Los carboneros* y *Pobre porfiado*, recullint molts aplausos tots 'ls artistes que prengueren part en son desmenpenyo.—R.

LA SEBA

FALLO

del Jurat del tercer Certàmen Humorístich

Premi I. «La Flor de la Seba.» Lema: Tres unsas.

Accésit. «Lo Porró.» Lema: Es de casa.

Premi II. No s' adjudica.

Accésit I. «Á la cuyna catalana.» Lema: Si vols estar bó la olla es lo milló. (Beco del recó.)

Accésit II. «Un diná á la Catalana.» Lema: Bó y barato.

Premi III. «Mal de caixa!», monolech mímich. Lema: Qui no ha patit aqueix mal...

Accésit. «Preparatus.» Monolech en vers.

Premi IV. No s' adjudica.

Accésit. «Avans de la lluyta.» Lema: ¡Que 'n pot fer de mal un seba!

Premi V. No s' adjudica.

Premi VI. Goigs á S. Cristofol de la Seba. Lema: S. Cristófol, cansó.

Premi VII. No s' adjudica.

Accésit. «La madroneta.» Lema: Noyas cu-llidetas d' are.

Premi VIII. «Tarrabastallada.» Lema: Á fóch y á sanch y fetje.

Accésit. Un Héroe deshonrat. Lema: L'avaricia es lo remey espiritual pels ulls de poll.

Premi IX. No s' adjudica.

Premi Extraordinari. La Cansó del no t' entench. Lema: Tot hi vá.

Barcelona 30 Mars de 1892.

Lo Secretari,
A. FRICANDEAU.

CAVILACIONS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7	A la butxaca la porto.
6 2 4 5 6 7	No es fet pas per mi.
4 5 6 3 7	Tothom la trepitja.
5 4 5 6	Retorna.
4 5 3	Per anarhi á nadar.
6 5	Molt poca cosa.
5	Lletra.

RAFAEL CRESPO

TRENCA-CLOSCAS

MÓNICA PARENT DE BAS CLAPIR

ORAN

Combinar ab aquestas lletres lo nom de dos carrers y dos plassas de Barcelona.

NOY ROS

SOLUCIONS Á LAS CAVILACIONS DEL NÚM. 71

Logogrifo: *Constancia*.

Xarada: *Fí-de-la*.

Ningú las ha endavinat.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

I. Igual (Olot): rebut lo resto; aviat escriurém sobre lo que 'ns demana.—Francisco Ballester (Valls): enviém números —Mayet, va be; ja 'ns veurém en lo certamen de «La Seba».—Mr. Eugón, n' anirà un.—M. Gali (Tarrasa): se 's complaurá.—Manel Puig' president de la societat «Tertulia Serra»: gracias, lo gust serà nostre.—Rafel Crespo: bon minyó.—J. Burgas: encara que tardarém una mica á causa de l' excés d' original, l' article anirà.—J. Bernadó, enterats del cambi. Lo demes está bé.—A. S. Conforme, y gracias.—S. M. y F. bé y gracias, d' alló no podém contestarli fins que l' Administrador estigui bó.—Joan Palmer, si es broma puede pasar.—Nas de Kiosko, ho aprofitarém.—J. Arbós, 's publicarà y gracias.—C. T. No publiquem la Revista porque no sabem d' hont es; lo altre ja s' arreglará, dispensi.—F. C. Sabadell, está bé; quant vingui, ¿volfer lo favor d' avisterse ab lo director?—E. Mas, mil gracias hi assistirém y será complasent.—J. M.ª Feliu, enterats.—Cintet Barrera, ja ho arreglarém.—J. Cañellas, enterats, prenem nota de la direcció.—P. Clich, de moment no sabem de que 'ns parla.—Un de fora, alguna cosa, s' aprofitarà.